

Nieuwe tournee over DNA

De 'holy shit'-momenten van Lieven Scheire

De wetenschappelijke ontdekkingen of bevindingen die Lieven Scheire treffen, wil hij graag delen: via zijn podcast, in een nieuw boek, en met een theatervoorstelling, waarin hij het publiek ook een aantal ethische vragen voorlegt.

KAREL MICHIELS

Als wetenschapswatcher kan Lieven Scheire het zich soms veroorloven om hele dagen te wilfen ('*what was I looking for*') op het internet. Tot hij weer eens een 'holy shit'-moment ervaart, een wetenschappelijke ontdekking of bevinding die hem treft als een bliksem-schicht. Hij voelt dan de onweerstaanbare drang om daar ook mee naar buiten te komen, om er iets mee te doen voor een groot publiek dat misschien wel geïnteresseerd is in wetenschap, maar er weinig van af weet. Scheires populaire podcast *Nerdland* (gemiddeld 50.000 luisteraars) vertrekt in dat opzicht van hetzelfde uitgangspunt als zijn nieuwe 'theaterlezing'.

'We maken *Nerdland* met een achttal vaste panelleden die over wetenschap praten zoals er in voetbalprogramma's over voetbal gepraat wordt. Het mag allemaal wat lossier, en er mag wat kleur en persoonlijke opinie inzitten. Wat vinden we spectaculair? Wat passioneert ons? Wat zijn de mogelijkheden voor de toekomst? Het gaat niet zozeer om wat er gebeurt is, dan wel wat wij ervan vinden.'

Scheire toerde al eerder met een theatervoorstelling. Toen ging het over de relativiteitstheorie, nu over DNA. Hij toont ons zijn eigen volledige DNA-code en wat volgens hem 'de belangrijkste foto ooit' is. Hij legt CRISPR uit, en waarom sommige mensen geen koriander lusten. Hij heeft een knuffelbeest bij van de e-coli-bacterie, en voor iedereen in het publiek een groene en een rode kaart. Die dienen om ja of nee te antwoorden op enkele pertinente vragen over de nieuwe ontwikkelingen. Misdaad, gastronomie, partnerkeuze.: in de nabije toekomst zullen zowat alle maatschappelijke handelingen en fenomenen een diepgaande DNA-component (kunnen) krijgen. Willen we dat wel? Daar komt de vraagstelling meestal op neer, en je ziet in de zaal veel verdeeldheid. Scheire probeert om iedereen in zijn waarde te laten, maar laat tegelijk voelen dat de ethische grenzen almaar worden opgerekt. De deur naar polarisering ('stammenoorlog' noemt hij het) staat ook hier op een kier, maar daar wil Scheire niet van weten.

Achterlijkheid

'Communicatie- en gedragswetenschappers hebben vastgesteld dat argumenten niet helpen,' zegt hij. 'Je kunt alleen maar proberen om de mensen zachtjes mee te nemen in je redenering, zonder dat ze zich beperkt of veroordeeld voelen. Tenzij de wetenschappelijke feiten koudweg ontkend worden natuurlijk. Dan haak ik af. Misschien meng ik mij nu zelf in een stam-

Sadrie

'Als ik een zuiver wetenschappelijk programma voorstel, lopen zenders nog altijd gillend weg'

menoorlog, en de vrijheid van meningsuiting is absoluut, maar je kunt in 2019 toch niet meer beweren dat CO₂ iets goeds is voor de natuur omdat planten het opnemen, zoals klimaatontkenners her en der beweren. Dat is van een zelden geziene achterlijkheid.'

Maar dat is dus geenszins de toon van deze voorstelling. Scheire houdt het bovenal luchtig en lardeert zijn betoog als ex-comedian met enkele fijne grapjes. Hij maakt je wat ongerust, maar nooit bang. Hij pleit voor een maatschappelijk debat over zaken waar we veel te licht overheen stappen. Wij vroegen ons na afloop van de lezing vooral af waarom Scheire na al die jaren nog geen eigen wetenschapsprogramma heeft op tv. Vroeger hadden we tenminste nog *Verover de aarde*, nu alleen nog rubriekjes en korte nieuwsitems.

'Er is veel interesse bij het publiek,' zegt Scheire, 'maar de media worden vooral bevolkt

door humane wetenschappers, en die huiveren vaak van wetenschap. Het moet altijd human interest zijn. Terwijl populairwetenschappelijke programma's toch altijd succes kennen. In de jaren 80 al met Chriet Titulaer op de Nederlandse televisie, en recenter op de BBC en andere Britse zenders. *Team Scheire* is er alleen gekomen, omdat het evenzeer human interest als wetenschap was. Ooit hoop ik nog een zuiver wetenschappelijk programma te mogen presenteren, zoals Titulaer, voor België en Nederland. Er valt vandaag honderd keer meer te vertellen dan in zijn tijd, maar als ik zoiets voorstel, lopen de zenders nog altijd gillend weg.'

DNA Show. Lieven Scheire ★★★★★

Gezien in Theater De Kattendans, Bergeijk (Nederland). In Vlaanderen te zien vanaf 10/1/2020. DNA XL The Nerd Edition op 24/11 in NTG, Gent (uitverkocht).